

FACT SHEET O RAZNOLIKOSTI, DOSTUPNOSTI I INKLUZIVNOSTI VOLONTIRANJA U HRVATSKOJ

Poticažno pravno okruženje za volontiranje u Hrvatskoj

U Hrvatskoj, u smislu Zakona o volonterstvu (NN 58/07, 22/13, 84/21), možemo reći da postoji poticajno okruženje koje omogućuje dostupnost volontiranja na načelima jednakosti i inkluzivnosti.

Načelo zabrane diskriminacije volontera i korisnika volontiranja Članak 9.

(1) Organizator volontiranja dužan je postupati prema volonterima u skladu s načelom jednakih mogućnosti za sve osobe bez obzira na: dob, rasu, boju kože, jezik, vjeru, spol, spolnu orijentaciju, rod i rodno izražavanje, političko ili drugo uvjerenje, nacionalno ili socijalno podrijetlo, imovinsko stanje, naobrazbu, društveni položaj, bračno stanje, obiteljske obveze, članstvo ili nečlanstvo u političkoj stranci, udruzi ili sindikatu, zdravstveno stanje, invaliditet i druga osobna obilježja te ostale osnove predviđene propisima kojima se uređuje materija suzbijanja diskriminacije, ako drukčije ne proizlazi iz prirode volonterske aktivnosti, mogućnosti volontera ili ako nije drukčije uređeno ovim Zakonom.

Načelo inkluzivnog volontiranja Članak 14.

(1) Organizator volontiranja dužan je osigurati jednake uvjete volontiranja za sve osobe, bez obzira na dob, spol, rasu, etničku pripadnost, vjerska uvjerenja, obrazovanje, socijalni status, invaliditet ili bilo koju drugu osobnu okolnost.

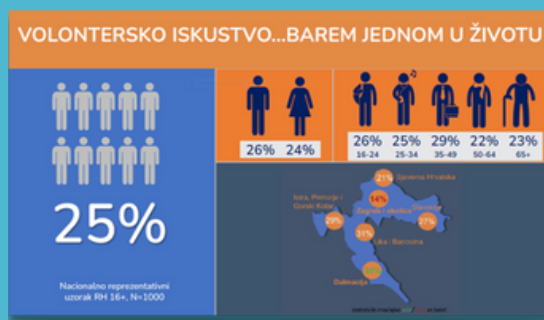
(2) Posebna pažnja posvećuje se uključivanju osoba iz socijalno isključenih skupina u volonterske aktivnosti, s ciljem njihove integracije u društvo i socijalnog osnaživanja.

Percepcija volontiranja

Rezultati ispitivanja društvenih potreba među organizatorima volontiranja¹ pokazuju da organizacije volontiranje percipiraju kao ključan izraz solidarnosti, aktivnog građanskog angažmana i promicanja temeljnih društvenih vrijednosti. Ove percepcije naglašavaju altruizam, empatiju i važnost volontiranja u izgradnji pravednijeg i inkluzivnijeg društva.

- Preko 86 % ispitanika u potpunosti se slaže da je volontiranje izraz solidarnosti prema drugima, dok ga značajan dio doživljava kao način podrške ljudskom dostojanstvu, slobodi, jednakosti i ljudskim pravima.
- Volontiranje se prepoznaje kao sredstvo društvenog uključivanja osoba s manje mogućnosti (više od 73 % se u potpunosti slaže) i način na koji volonteri biraju društvo u kojem žele živjeti.

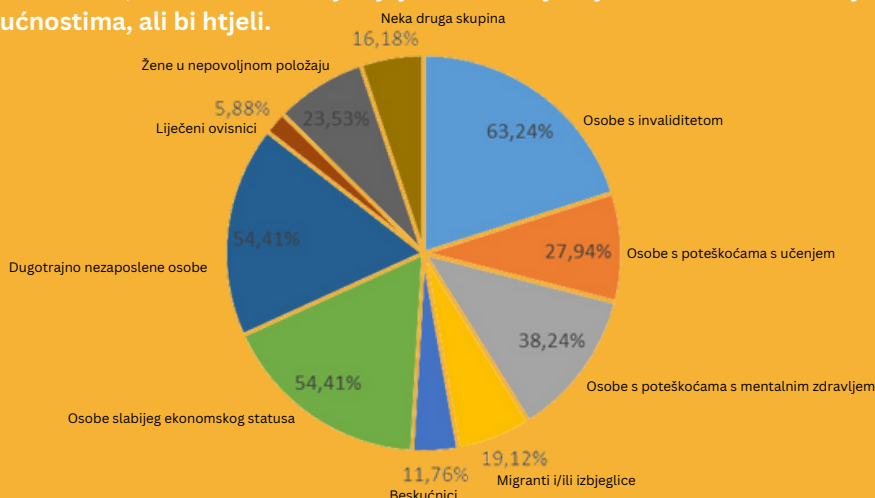
Sudjelovanje građana u volonterskim aktivnostima prema dobi i spolu

Prosječan volonter u Hrvatskoj, odnosno osoba koja je barem jednom u životu volontirala, podjednako je muškog i ženskog roda, srednje životne dobi (od 35 do 64 godine), srednjoškolskog obrazovanja, zaposlen/a te nije član organizacije civilnog društva.

Uključivanje osoba s manje mogućnosti u volontiranje³

Značajan postotak ispitanika, njih više od 66 %, uključuje osobe sa smanjenim mogućnostima, dok oko 15 % izjavljuje da ne uključuje volontere sa smanjenim mogućnostima, ali bi htjeli.

Organizatori volontiranja koriste različite strategije za osiguranje inkluzivnosti, uključujući promociju ljudskih prava i redovitu komunikaciju s volonterima. Ipak, manje su zastupljeni specifični programi prilagođeni potrebama različitih društvenih skupina, što ukazuje na prostor za unapređenje.

[1] Analiza ispitivanja društvenih potreba o stanju, izazovima i potrebama organizatora volontiranja za povećanje raznolikosti i dostupnosti volontiranja (Hrvatski centar za razvoj volonterstva, rujan 2024.)

[2] Čulum Ilić i Kozjak, Rezultati istraživanja o volonterstvu u Republici Hrvatskoj, str. 23. (Hrvatski centar za razvoj volonterstva, 2023.)

[3] Analiza ispitivanja društvenih potreba o stanju, izazovima i potrebama organizatora volontiranja za povećanje raznolikosti i dostupnosti volontiranja (Hrvatski centar za razvoj volonterstva, rujan 2024.)

Prepreke i izazovi za uključivanje osoba s manje mogućnosti ⁴

- Nedostatak financijskih sredstava za prilagodbu programa i pružanje podrške volonterima s manje mogućnosti.
- Nepristupačnost prostora.
- Nedostatak odgovarajućih tehnologija.
- Teškoće u privlačenju volontera iz ranjivih skupina.

Spremnost poslovnog sektora za ulaganje u razvoj volonterskih programa ⁵

- Iako većina uprava poslovnih organizacija podržava volontiranje, poslovne organizacije izražavaju umjerenu spremnost u pogledu financijskih ulaganja u volonterske programe.
- Većina je spremna izdvojiti manje iznose, do 5.000 eura, uz uvjet jasno definiranih ciljeva i transparentnog poslovanja.

Financijska podrška razvoju volonterskih programa u Hrvatskoj

Analiza dostupne financijske podrške razvoju volonterskih programa ukazuje na nedostatak sustavne podrške koja bi omogućila financijsku održivost volonterskih programa u Hrvatskoj, kao i omogućila njihov razvoj u smislu veće uključivosti i dostupnosti. U Hrvatskoj ne postoje kontinuirani modeli financiranja ili ciljani natječaji za financiranje volonterskih programa. Organizatori volontiranja za provedbu svojih volonterskih programa najčešće dolaze do financijskih sredstava kroz provedbu različitih projekata ili programa, pri tome pokrivajući vrlo mali udio troškova nastalih volontiranjem (najčešće putni trošak volontera, materijal ili sredstva potrebna za provedbu volonterskog angažmana ili osvježenja za volontere).

Preporuke

➤ Osiguranje održivog financiranja:

Razviti strategiju koja uključuje nacionalne i EU fondove, lokalne proračune, sponzorstva i crowdfunding kampanje za dugoročno planiranje volonterskih programa.

➤ Unapređenje inkluzivnosti i dostupnosti:

Ulagati u smjernice, infrastrukturu i tehnologiju za uključivanje osoba sa smanjenim mogućnostima, s naglaskom na fizičku i digitalnu pristupačnost.

➤ Ulaganje poslovnih organizacija u raznolikost i održivost volonterskih programa:

Poslovne organizacije trebale bi ulagati u fondove za podršku volonterskim programima kako bi osigurale njihovu dugoročnu održivost. Transparentni kriteriji financiranja i mjerljivi ciljevi potaknut će veću angažiranost i kvalitetu aktivnosti.

➤ Promocija i podizanje svijesti:

Provoditi kampanje za isticanje vrijednosti volontiranja i privlačenje novih volontera, osobito mladih i osoba s manje mogućnosti, uz suradnju s lokalnim vlastima i medijima.

➤ Povezivanje i suradnja:

Jačati suradnju između civilnog društva, privatnog sektora i lokalnih vlasti kako bi se osigurala razmjena resursa i dugoročna održivost volonterskih inicijativa.

[4] Analiza ispitivanja društvenih potreba o stanju, izazovima i potrebama organizatora volontiranja za povećanje raznolikosti i dostupnosti volontiranja (Hrvatski centar za razvoj volonterstva, rujan 2024.)

[5] Analiza ispitivanja o sudjelovanju poslovnih organizacija u volontiranju (Hrvatski centar za razvoj volonterstva, rujan 2024.)